

Národní energeticko-klimatický plán České republiky

JUDr. PhDr. Petr Maule

Institucionální role

- Za přípravu a realizaci **Národního energeticko-klimatického plánu (NECP)** nesou hlavní odpovědnost **MPO a MŽP**
- NECP přitom není izolovaný dokument, ale tvoří součást širší **strategické trojice** české klimaticko-energetické politiky, do níž patří ještě **Státní energetická koncepce (SEK)** a **Politika ochrany klimatu (POK)**
- Zatímco **SEK** definuje dlouhodobý vývoj české energetiky, její strukturu a směřování k nízkouhlíkovým zdrojům
- **POK** se zaměřuje na snižování emisí skleníkových plynů a na adaptaci na dopady klimatické změny
- **NECP** pak představuje **praktický implementační rámec**

Cíle

- Cílem ČR je dosáhnout do roku 2030 snížení emisí skleníkových plynů v souladu se závazky vyplývajícími z balíčku Fit for 55 a směřovat k dosažení klimatické neutrality do roku 2050
- Strategickým cílem ČR je snížit podíl fosilních paliv na spotřebě primární energie na 50 % do roku 2030 a 0 % do roku 2050
- Směrnice EU o podpoře využívání energie z obnovitelných zdrojů stanovuje celkový cíl EU do roku 2030 na úrovni 42,5 % využití OZE na hrubé konečné spotřebě energie

Cíle

- V dopravě je pak splněn závazný cíl snížení emisí skleníkových plynů o 14,5 % dosažený zvýšením podílu obnovitelných zdrojů do 2030
- Cílem EU, definovaném v plánu REPower EU zveřejněném v květnu 2022, je tak kompletní ukončení dovozů ruských fosilních paliv do konce roku 2027.
- V oblasti klimatické a energetické politiky EU jsou hlavní cíle stanoveny Evropským právním rámcem pro klima
- Zároveň tyto cíle vycházejí z širší iniciativy „Zelená dohoda pro Evropu“

Cíle

- Naplnění cíle EU do roku 2030 by měl zajistit balíček legislativních předpisů „Fit for 55“
- Cíl EU v oblasti obchodování s emisemi skleníkových plynů (EU ETS) byl oproti původnímu 43 % cíli do roku 2030 oproti roku 2005 navýšen na 62 %

Cíle – 5 specifických cílů

- Je zajištěna ekologická stabilita a poskytování ekosystémových služeb v zemědělské krajině s důrazem na omezení degradace i záboru půdy a posílení přirozeného vodního režimu
- Je zajištěna ekologická stabilita a poskytování ekosystémových služeb lesů s důrazem na zabránění degradace půdy a posílení přirozeného vodního režimu

Cíle – 5 specifických cílů

- Je zajištěna ekologická stabilita a poskytování ekosystémových služeb vodních a na vodu vázaných ekosystémů s důrazem na posílení přirozeného vodního režimu krajiny a s ohledem na zajištění potřeb lidské společnosti a udržitelné užívání vody.
- Je výrazně posílena resilience lidských sídel včetně jejich veřejné a zelené infrastruktury s důrazem na ochranu lidského zdraví
- Je dosaženo vysoké efektivnosti systému včasného varování a odpovědné reakce obyvatel

Energetická účinnost a bezpečnost

- Revidovaná směrnice č. 2023/179/EU o energetické účinnosti stanovuje celkové cíle zvýšení energetické účinnosti a snížení spotřeby konečné a primární energie o 11,7 % oproti referenčnímu scénáři PRIMES 2020
- Cílem EU, definovaném v plánu REPower EU zveřejněném v květnu 2022, je tak kompletní ukončení dovozů ruských fosilních paliv do konce roku 2027
- Návrh aktualizace Státní energetické koncepce ČR také obsahuje dílčí priority v oblasti energetické bezpečnosti

Energetická účinnost a bezpečnost

- Udržení soběstačnosti v zásobování elektřinou
- Diverzifikace energetického mixu bez významného zvyšování dovozní závislosti
- Dosažení 15% propojenosti elektrizační soustavy do roku 2030
- Posílení přenosové soustavy pro zajištění dostatečné importní a exportní kapacity
- Energetická intenzita HDP (0,157 MJ/Kč)
- Závazný cíl v oblasti energetických úspor budov veřejného sektoru
- Závazné meziroční tempo úspor konečné spotřeby

Reakce NNO na NECP

- Pomalý útlum uhlí a nedostatečnou podporu obnovitelných zdrojů energie
- Slabé závazky v oblasti úspor energie a modernizace budov
- Nedostatek konkrétních opatření pro snižování emisí v dopravě a průmyslu
- Chybějící sociální rozměr transformace, který by pomáhal zranitelným regionům a domácnostem zvládnout přechod na čistou energii
- Potřeba stability, předvídatelnosti a koordinace státní politiky

Reakce průmyslu na NECP

- Český průmysl je energeticky náročný a přechod na nízkoemisní technologie si vyžádá vysoké investice
- Nedostatečná infrastruktura (např. rozvodné sítě, akumulace, vodíkové technologie) může transformaci zpomalit,
- Regulace a emisní povolenky mohou znevýhodnit české podniky vůči konkurenci mimo EU
- Potřeba stability, předvídatelnosti a koordinace státní politiky

Překážky pro rozvoj OZE

- **Zdlouhavý povolovací proces** - Proces výstavby obnovitelných zdrojů, přenosových vedení či akumulačních zařízení často trvá i několik let kvůli nepřehledné legislativě, roztržité odpovědnosti úřadů a častým odvoláním
- **Nepřipravenost sítě** - Současná distribuční a přenosová soustava není dostatečně připravena na prudký nárůst připojování decentrálních a proměnlivých obnovitelných zdrojů energie.
- **Socioekonomické dopady** - Hrozí ztráta pracovních míst a hospodářský útlum, pokud nebude transformace doprovázena sociálně spravedlivými opatřeními, rekvalifikací pracovníků a investicemi do nových odvětví.
- **Environmentální výzvy** - Výstavba velkých obnovitelných zdrojů může zasahovat do krajiny, vyžaduje suroviny pro výrobu technologií

Strategická doporučení – narovnání překážek

- Zvýšit administrativní efektivitu - Zavedení principu „one-stop-shop“ – tedy jednotného místa pro vyřízení všech povolení
- Prioritizovat modernizaci sítě - urychlit investice do digitalizace, chytrého řízení přenosu energie, rozvoje úložišť
- Zajistit politickou soudržnost - stabilní a jednotný postoj napříč politickým spektrem
- Provést komplexní posouzení ekonomických, sociálních a environmentálních dopadů